

Садова Софія. Особливості та психологія покоління X, Y, Z

У статті проаналізовано особливості поколінь X, Y та Z. Наведено основні критерії відбору персоналу враховуючи особливості поколінь. Також описано психологічні особливості поколінь X, Y. Визначено основні ознаки, які об'єднують студентів у групах, ознаки сприятливого мікроклімату у колективі. Також визначено основні психологічні особливості лідера та необхідні йому навички, здібності та якості.

Процес освоєння індивіда в суспільстві – один із найважливіших етапів у житті особистості, який впливає як на особистість, так і на суспільство. Через засвоєння знань та цінностей людина стає повноправним членом суспільства. Відмінності між особистостями, їхньою особистою життєвою позицією та поведінкою багато в чому залежить від поколінь.

Теорія поколінь була розроблена американськими вченими Вільямом Штраусом і Нілом Хоувом у 1991 році. Відповідно до теорії, кожному поколінню притаманна своя психологічна специфіка, яка залежить від подій, що відбуваються у світі.

Повоєнне покоління, або покоління бекі-бумерів, характеризує підвищення народжуваності, позитивне ставлення до життя – своєрідний кінець військової депресії.

Покоління X. Вважають більш скептично налаштованим поколінням. Прикметна особливість людей, що народилися в проміжку між 1966 і 1976 роками – працьовитість. На відміну від своїх батьків бекі-бумерів, X-покоління має менш позитивний погляд на життя, а тому їхній підхід до вирішення проблем вважають більш прагматичним. Водночас покоління X відрізняється найбільшою кількістю розлучень.

Покоління Y. Покоління Y або мілленіали, люди, що народилися в проміжку між 1981-2000 роками. Відмінною особливістю мілленіалів є інфантильність. Вони, надивившись на своїх батьків з покоління X і не бажаючи повторювати їхні помилки, відмовляються покидати батьківське гніздо, щоб звити своє власне, у роботі цінують наявність вільного графіку,

більш творчий підхід, на відміну від працьовитого підходу попереднього покоління.

Мілленіали народилися на межі переходу суспільства від постмодерну до інформаційного. Поява інтернету і всіляких гаджетів перетворила покоління Y у цифрових емігрантів.

До покоління Z належать люди, що народилися між 1995 і 2012 роками. Поки що це школярі та студенти. Покоління Z можна назвати цифровими аборигенами. На відміну від попереднього покоління, нинішні діти вже виростили зі смартфоном в одній руці і планшетом в іншій.

Вони пов'язані соціальними мережами, але ізольовані один від одного фізично. Їхньою особливістю вважають інший формат сприйняття інформації. Для покоління Z пост у Facebook і Twitter буде нести більше сенсу ніж прочитана книга.

The Guardian опублікувало дослідження, згідно з яким кожна дитина у Великій Британії у віці від 5 до 16 років в середньому проводить 3 години онлайн. Також молоді люди мають досить мінливі сексуальні переваги і статеву приналежність. Воно і зрозуміло – віртуальне спілкування прибирає гендерні та вікові відмінності серед людей, що спілкуються.

У жовтні національна британська соціологічна компанія провела дослідження серед тисячі підлітків у віці від 16 до 17 років. Серед них лише 63% опитаних характеризують себе як гетеросексуалів. 78% юнаків відносять себе до чоловічої статі, і 80% дівчат вважають себе жінками.

І справа тут не тільки в толерантності. Суспільство перетворюється в інформаційне, де вроджені ознаки - стать, колір шкіри, сексуальні переваги - йдуть на другий план, і більше цінуються придбані якості або те, яку інформацію людина здатна запропонувати цьому цифровому світі.

Теорія поколінь і дає пояснення на те, чому ми всі різні, чому сприймаємо речі по різному і чому по різному проходить адаптація. Адже, безперечно, це вплив зовнішніх факторів, а відтак саме це і формує наше світосприйняття, погляди, ставлення до речей, нашу психологію і т.д. Одним словом – цінності.

Така відмінність поколінь породжує питання як же ж взаємодіяти їм всім між собою. Широкий спектр діяльності багатьох компаній забезпечує спілкування з представниками кожного з поколінь і заставляє взаємодіяти. Важливе завдання вміти сформувати колектив, знайти в кожній людині цінного

працівника – незалежно від віку. Підбирати персонал не тільки за віком, а й за цінностями і якостями людини. Ірина Харасова – відома, як управлінець персоналом виділяє 5 пунктів, як використовувати теорію поколінь на практиці у відборі персоналу.

1. Вивчайте особливості кожного покоління. На сьогоднішній день найбільшу частку працюючих складають два покоління: X і Y. Головними цінностями покоління X прийнято вважати готовність до змін, можливість вибору, глобальну інформованість, технічну грамотність, прагнення вчитися. У свою чергу покоління Y (1981-2000) додає гнучкість, вільний стиль в спілкуванні та управлінні, а також високу динамічність.

Важливо розуміти, що Y готові працювати весь час, чекаючи отримати визнання і винагороду за свою працю. Y люблять, щоб їм ставили завдання, задавали вектор руху, визначали deadlines. Решту вони роблять самі. У той же час X більше схильні до фундаментального підходу у вирішенні поставлених завдань: глибокого вивчення, аналізу проблеми і тільки після цього прийняття зваженого рішення.

2. Грамотно підбирайте команду. Враховуйте особливості поколінь при формуванні команди. Наприклад покоління Y дуже добре працює у департаменті стратегії. Вони беруть на себе пошук нових трендів, аналіз інформації, швидко переключаються з проекту на проект. Дію мобільно і креативно, без жорсткого контролю і рамок. X, в свою чергу, приймають рішення і направляють команду, завдяки глибині знань, досвіду, розвинутому критичного мислення.

3. Створюйте комфортні умови роботи. Жорсткий графік або одноманітна рутинна робота можуть серйозно знизити ефективність працівників. Тому важливо створити на робочому місці умови, які будуть заохочувати розвиток та творчий підхід. Для покоління Y важлива певна свобода дій, а зайвий контроль може виявитися згубним. Вони вважають за краще підвищувати якість і швидкість виконання операцій, а не гнатися за дотриманням умовностей, таких як жорсткий графік з 9:00 до 18:00. Відповідно одна з головних задач зробити офіс комфортним, зручним, майже як вдома, а може навіть трохи краще.

4. Формуйте резерв. Найближчим часом в колективі з'являтимуться працівники покоління Z. А праця з ними також вимагає індивідуального підходу і потрібно бути готовими до їхнього приходу. Відомо, що покоління Z живе і працює

онлайн, 24/7. Вони інтуїтивно розуміють нові технології, відрізняються великою швидкістю реакції. Їх слабка сторона - емоції та соціальні навички. Їм часто важко розібратися в поведінці інших людей.

5. Налагоджуйте стосунки. Головна ознака успішності будь-якої організації – в людях, які вміють бачити мету і створювати своє майбутнє. Завдяки збереженню цінностей і добрих суспільних відносинах всередині компанії та назовні з усіма партнерами ваша компанія буде на висоті.

Висновки. Теорія поколінь зікртає увагу представників різних поколінь краще розуміти і взаємодіяти один з одним. Вона допомагає побудувати добрі відносини в колективах різного роду. Знання про особливості кожного з поколінь допоможуть уникнути значної більшості конфліктів та швидкому їх вирішенню при виникненні. А також дадасть впевненості у спілкуванні між молодими і старшими людьми – поколіннями X та Y.

Список джерел:

1. Буган Ю. Соціалізація особистості в умовах суспільних змін / Ю. Буган // Організація освітнього простору для успішної соціалізації учнівської молоді ТОКІШПО, 2016 – С. 38-41.
2. Generation Z: Як підвищити суб'єктність нового покоління. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://womo.ua/generation-z-yak-pidvishhiti-sub-yektnist-novogo-pokolinnya/>.
3. Крутій К. Аналіз чинників та індикаторів, що впливають на розвиток сучасних дітей та їхню стратифікацію за категоріями / К. Крутій, Л. Зданевич // Педагогічний випуск. 2016. – №20. – С. 115-122.